

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1999 m. vasario 19 d. penktadienis. Nr. 14. (94) Kaina 0,80 Lt.

PĖSTIEJI - lyg Indijos šventosios karvės...

Vygandas Pranskūnas

Ir be statistikos aišku, jog pėstieji - nedrausmingiausi eismo dalyviai. Užtenka keletą minučių pastovėti ant šaligatvio ir įsitikinsi, kad dažnas per gatvę eina ten, kur jam arčiau, vos nelenda po automobilių ratais, neretai piktu žvilgsniu ar paburnojimu reiškia pretenzijas vairuotojams, kurie jų nepraleidžia, aptaško purvą ar dar kaip nors kliudo vaikščioti skersai ir išilgai tomis vietomis, kurios daugiau skirtos automobiliams.

Nuo vasario 8 - osios iki 22 dienos šalyje vyksta akcija "Pėstysis". Jos tiks-

las - aiškinti žmonėms kelių eismo taisykles, drausminti pažeidėjus.

Viename iš rajono Kelių policijos reidų po Rokiškio gatves dalyvavo ir "Pragiedrulių" korespondentas.

Degant raudonam šviesoforo signalui, per perėją Respublikos ir Pramonės gatvių sankryžoje žirglėjo rokiškietis E.M. Sustabdytas policininko Juozo Baranausko, vyriškis tiesiai šviesiai prisipažino, jog į jokių šviesoforus net nežiūrėjęs, tiesiog ejęs per gatvę su savo mintimis. Ko gero, žmogus būtų labai nustebęs, jei jį būtų kliudžiusi mašina. Kelių policijos jaunesnysis inspektorius Algirdas Berniūnas sakė, kad

panašiose situacijose šiemet jau nukentėjo du žmonės. Trečiasis buvo parbloktas, kai neatsargiai į gatvę žengė iš už stovinčio automobilio. Pernai dėl pėsčiųjų kaltės įvyko 7 eismo nelaimės, du pėstieji žuvo. Inspektorius Rimgaido Šliko nuomone, žmonės perėjas ignoruoja net tuomet, kai jos vos už penkių metrų. Panevėžio gatvėje, ties autobusų stotimi, perėjos kone kas keli žingsniai,

Kai prieš akis pareigūnas - pėstieji gatvėje elgiasi drausmingai.

Nukelta į 2 psl.

Mero diplomai - nusipelnusiems rokiškėnams

Stasys Varneckas

Įvyko Rokiškio rajono tarybos sesija, skirta Lietuvos atkūrimo 81 - osioms metinėms. Po meninės įžangos, pranešimą skaitė rajono meras Almantas Blažys.

Grupė 1998 metais pasižymėjusių ir nusipelnusių rokiškėnų apdovanoti rajono mero diplomais ir asmeninėmis dovanomis. Apdovanotųjų sąrašė Lašų žemės ūkio bendrovės pirmininkas Zenonas Akramavičius, Pandėlio meninio lavinimo centro Panemunio filialo pedagogas Vytautas Četkauskas, ūkininkas, geriausias 1998 metų šalies artojas Robertas Einoris, Kelių policijos vyresnysis inspektorius Arvydas Grunda ir kiti.

Rokiškėnus su švente sveikina Jakabpilio rajono tarybos pirmininkas Janis Raščevskis.

Neužpūsk pienės pūko...

Alina Valantinavičienė

Pabaiga. Pradžia Nr. 13.

Baimė

Pertrauka yra jūsų, bet aš pasilieku klasėje, pasirinkdama nuošalesnę vietą. Pagaliau jūs galite iki soties pajudėti. Šis poreikis labai natūralus, nes jus valdo didelis smalsumas pažinti pasaulį, laisvai jaustis jame. Natūralus yra noras paliesti kitą žmogų.

Pastebiu, kad pertrauka, deja, yra ne vien tai. Tu intuityviai jauti, kad turėtum pasistengti, kad visi pagaliau pamatytų, jog esi. Baisu likti vienam, todėl reikia pasirodyti, ką gali. Pirmiausia labai garsiai kalbi, kad visi išgirstų. Po to pasirodai, koks esi stiprus, nes vienu ypu pargriovei draugą. Be to, vaikus galima patampyti už rūbų, jeigu jie nesiteikia tavęs pastebėti. Tai jau kova. Nugalėtasis dar labiau išsigąsta. Todėl eina ieškoti užtariamo pas patį stipriausią. Aišku, mokytoja kaip tik tokia ir esanti.

Nebaudžiu jūsų ir nebaru, nes tai, kas vyksta, nėra vien negražus poelgis. Tai vaiko nesaugumo būseną naujoje aplinkoje. Tai yra natūralu, nes dažnai vaikas atsineša karčią patirtį iš darželio arba iš namų, kur galbūt jautė meilės alkį. Todėl po pertraukos mes pasikalbėsime apie šeimą. Apie tą šeimą, iš kurios atėjot ir apie tą, kurią mes turime sukurti čia. Kla-

sės draugas yra tarsi tavo sesutė ar brolis. Jeigu kurį skriausi, žeminsi, mes visi būsimė nelaimingi. Išivaizduok, kaip atrodytų šeima, jeigu tėtis, mama arba brolis vienas kitą stumdytų ar kumščiuotų.

Po to aš jums paseksiu pasaką, kuriai daugiau kaip du tūkstančiai metų, o žmonės jos vis nepamiršta. Su dideliu įkvėpimu seku Ezopo pasaką "Virbai". Turiu viltį, kad "jėga vienybėje" nuskambės vaikų sąmonėje kitaip, negu tai buvo skiepijama man mokykliniais laikais.

Pasitikėjimas

Pirštukas net pabalęs – taip jis spaudžia vietą ties ženklu, kuris, tarsi nebylys, neprisipažįsta, kas esąs. Neramiai pasimuis-tai, pasitrini akeles. Paskui rezgi kojelėmis, pasikasai alkūnę ir dar labiau susikūprini. Ne, nepažįsti. Svetimas ženklas ta raidė. Nebijok. Manęs tai visai negąsdina. Norėčiau, kad tu taip pat nesieltartautum dėl to, kas šiandien nepavyko.

Svarbiausia, kad aš jau pažįstu tave ir žinau, kad tavo amžiuje reikia gražaus pasaulio. Savo sieloje šio amžiaus vaikai yra menininkai. Todėl viso mokymo turinio pagrindas yra menas. Kiekvienas garsas turi savo kilmę ir nuotaiką. Netgi pati raidės forma daug pasako apie garso charakterį. Todėl tegu raidelės tau būna dvasinės būtybės. Tu jomis paprasčiausiai susižavėsi ir visam laikui prisiminsi.

Vakar, šiandien tu jautiesi nejaukiai, nes dar kažko nesupranti. Bet viskas, ką šiandien džiugaus išgyvenai, įėjo į tave. Leiskim džiugiai naujienai pabūti tavyje. Rytoj viskas atsistos į savo vietas, nes tu kasdien paaugi širdimi ir protu. Todėl jokiu pažymiu negali įvertinti paties proceso. Vienintelis matas – kantrybė ir pasitikėjimas.

Vaikas tarsi augalas: pražysta tik tas, kuris gauna pakankamai saulės ir oro. Vaikui šitą vystymosi energiją gali duoti mokytojas. Šio žmogučio laisvės pradžia taip pat yra mokytojo pasitikėjimas juo.

Kaukės

Tu labai džiaugiesi, kai tenka vaidinti klasės ir mokyklos šventėse. Kokios gražios kaukės! Visi atrodo tokie tikroviški: ir princesė, ir ragana, ir paršiukas, ir vilkas. Būna baisoka, kai ragana skriaudžia našlaitę arba vilkas apgauna paršiukus. Bet labai apsidžiaugi, kai viskas pasibaigia lai-

mingai. Malonu nusilenkti žiūrovams, nusiimti kaukę ir prisipažinti, kad tu tik suvaidinai. Gyveni pasakų pasauly ir viskas įvyksta taip, kaip svajojai: visi sako tiesą ir būna savimi.

Viena tavo amžiaus mergaitė taip pat pamatė žmogų su kauke, kurios jis nė nematė nusiimti. Gaila, bet tai buvo mokytoja. Prisiminus šį įvykį, mergaitės akyse nesimatė džiaugsmo, o žvilgsnis buvo šaltas ir nepatikus: "Mokytoja mus apgaudinėja!" Pasirodo, mokytoja labai maloniai ir draugiškai kalbasi su savo drauge ir vaikų mamomis. Kai lieka viena su vaikais, dingsta šypsena, balsas tampa irzlus, veidas piktas...

"Būkim savimi!" – pasiūlytų vaikai, jeigu jie valdytų pasaulį. Nuoširdžiai liūdėkim ir nuoširdžiai supykim. Vaikai visada supras mus, nes jie taip ir gyvena. Liūdina, nes vaikas jau niekada nepamirš žmogaus su kauke. Taip atsiveria durys ir laikas išveda vaikus iš pasakos į realybę.

Apie devintuosius gyvenimo metus vaikas pradeda mus vertinti iš šalies ir kritikuoti. Sunkiai išgyvena šeimos krizes, mokytojo neobjektyvumą. Todėl būkime budresni, jeigu norime, kad vaikai mus praaugtų.

Vienintelė

"Vienintelė rožė" mokytojui pražysta du kartus per dvylika metų. Pirmą kartą ji baksteli dygliuku į širdį, kai mes susitinkam su savo mokiniu ir pajuntam atsakomybės svorį. Antrą kartą "vienintelė" pražysta paskutinio skambučio dieną. Vėl baksteli dygliuku į širdį, nes pasakai: "Mokytoja, jūs buvote gera". Vaikai užveria klasės duris, o atsakomybė lieka su tavimi.

Gali paprieštarauti man: "Toks gyvenimas, ir nieko čia nepakeisi". Mes nebeturim ateities vizijos ir todėl prarandam viltį, kad galim ką nors pakeisti. Galbūt taip yra todėl, kad kažkada vaikystėje nesutikom to vienintelio žmogaus, kuris vestų prie esmės ir tiesos. Todėl į visus, kurie tiki ir kuriems likimas lėmė prisiliesti prie vaiko sielos, norėčiau kreiptis J. Degutytes žodžiais:

"Liko tik pienės pūkas
Didelėj, sunkiai alsuojančioj žemėj.
Neužpūsk pienės pūko,
Neužpūsk..."

Našlių pensijos

Atkelta iš 6 psl.

● faktiniams sutuoktiniams, jei turėjo su mirusiuoju vaikų, kuriuos augina ar slaugo dėl to, kad jie iki 18 metų tapo I grupės invalidais, jeigu jiems mokama našlaičių pensija ir nėra mirusio asmens sutuoktinio, kuriam gali būti paskirta našlių pensija.

Jeigu nėra aukščiau išvardytų asmenų, minėtomis sąlygomis našlių pensiją turi teisę gauti globėjas, auginantis vaikus ar slaugantis vaikus invalidus.

Gaunantiems našlių pensiją, jos mokėjimas nutraukiamas naujai susituokus. Asmeniui, turinčiam teisę gauti kelias našlių pensijas, mokama tik viena. Tokie atvejai gali susidaryti, kai greita mirusio sutuoktinio vaikų našlė augina faktinio sutuoktinio vaikus ar yra kito mirusio asmens vaikų globėja. Jei gu kelis našlaičius vaikus globoja skirtingi asmenys, kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau apskaičiuoto pensijos dydžio. Jei mirusysis gavo dvi pensijas, pavyzdžiui, valstybinę ir socialinio draudimo, našlė privalo pasirinkti vienos iš jų dalį.

Svarbus pasikeitimas: nuo 1999 metų našlių pensijos mokamos kartu su šalpos (socialine) pensija.

Reikalingų dokumentų sąrašas

- Lietuvos Respublikos piliečio pasas;
- sutuoktinio mirties liudijimas;
- dokumentai, įrodantys mirusio asmens darbo stažą ir draudžiamąsias pajamas (jei miręs pensininkas, šių dokumentų nereikia);
- sužalojimo darbe ar profesinės ligos tyrimo aktas, jei asmuo mirė dėl šių priežasčių;
- santuokos liudijimas arba sprendimas dėl globos, jei našlių pensija skiriama globėjui;
- našlaičių gimimo liudijimai;
- mokymo įstaigų pažymėjimai, jei našlaičiai, vyresni kaip 18 metų, moko;
- invalidumo pažyma, jei teisę gauti šią pensiją priklauso nuo invalidumo.

Ateitis priklauso smulkiam ir vidutiniam verslui

Stasys Daugėla

Rokiškyje lankėsi Vilniaus verslo konsultacinio centro direktorius Kęstutis Masalskis ir vyresnysis konsultantas Audrius Želionis. Rajono savivaldybės specialistams jie aiškino smulkios ir vidutinio verslo plėtros perspektyvas.

Svečiai teigė, kad Lietuvai stojant į Europos Sąjungą, didelių įmonių ateitis darosi abejotina. Tai rodo Vakarų pastangos greičiau užkonservuoti Ignalinos atominę elektrinę, komplikuoja Mažeikių naftos įmonės šiandieną. Didžiausios Rokiškio rajono pramonės įmonės irgi prie bankroto ribos. Dabar klestinčiai AB "Rokiškio sūris" svečiai taip pat prognozuoja nelinksmą ateitį,

nes Europa pergyvena didžiulį maisto produktų perteklių, suinteresuota riboti jų gamybą ir gali mokėti kompensacijas ūkininkams, kurie atsisakys laikyti, pavyzdžiui, karves.

Geras perspektyvas, sakė svečiai, turi tik smulkus ir vidutinis verslas, jeigu verslininkai gerai pasirengs būsimai konkurencijai. Vilniaus verslo konsultacinis centras, laimėjęs Panevėžio apskrities administracijos skelbtą konkursą, padės rokiškėnams sukurti smulkios ir vidutinio verslo plėtros programas. Kęstutis Masalskis ir Audrius Želionis jau konsultavo Švenčionių ir Utenos rajonų verslininkus.

Rajono vicemeras Antanas Slesariūnas žadėjo vilniečiams visokeriopą pagalbą.

Kas turi būti transporto priemonės vaistinėle?

Vytautas Sketeris
Advokatas

Kiekvienas vairuotojas savo transporto priemonėje privalo turėti

medicinos pagalbos vaistinėle.

Vaistinėleje turėtų būti 10 proc. amonio tirpalo, sterilaus binto, du įpakavimai baktericidinio leukopleistro, 5 proc. spiritinio jodo tirpalo, validolio tablečių, varžtis kraujavimui sustabdyti ir 50 g nesterilios vatos.

Tačiau Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerija 1998 m. spalio 6 d. išleido įsakymą "Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą", kuriuo nustatyta transporto priemonės pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlės nauja sudėtis. Vaistų ir medicinos pagalbos priemonių nurodyta net šešiolika: amoniako tirpalas, aktyvu-

ta anglis, nitroglicerinas, vandenilio peroksido ir spiritinio jodo tirpalai, neocitramono, paracetamolio ir validolio tabletės.

Be jų, dar turi būti šios medicinos pagalbos priemonės:

vienas indas vaistams gerti, trys vienetai nesterilaus tvarsčio, trys vienetai sterilaus tvarsčio, dešimt vienetų įvairių parametrų sterilaus pleistro, vienas varžtis, 50 g nesterilios vatos, žirkklės.

Transporto priemonių, vežančių daugiau kaip 10 keleivių, vaistinėlėse turi būti didesnis medicinos pagalbos priemonių kiekis.

Vaistus, kurių galiojimo terminas pasibaigęs, laikyti vaistinėleje draudžiama. Už vaistinėlės priežiūrą ir jos papildymą atsakingas yra transporto priemonės savininkas.

Visą minėto įsakymo tekstą galima rasti "Valstybės žiniose".

Konsultuoja teisininkas

Plėšikai

Vasario 12 d. 9.30 val. į Rokiškio Jaunystės gatvėje gyvenančios J.L. butą įsiveržė du nepažįstami jaunuoliai, ant galvų užsitempę juodas kojines. Jie moterį sumušė, surišo rankas bei kojas, lipnia juostele užklajavo akis ir burną. Įsibrovėliai pagrobė 700 JAV dolerių ir 3550 litų.

Paskirta ekspertizė

Policijos komisariatas tiria Pandėlio seniūnijos gyventojos pareiškimą, kuriame moteris kaltina savo vyrą septynmetės ir devynmetės dukrų tvirkiniu. Šiuo metu paskirta kompleksinė fiziologinė ir psichologinė ekspertizė. Po jos turėtų paaiškėti, ar dukros buvo išžagintos. Faktams pasitvirtinus, bus keliama baudžiamoji byla.

"RoDa" - miesto jubiliejui

Stasys Daugėla

Rokiškio krašto muziejuje atidaryta rajono dailininkų klubo "RoDa" kūrybos paroda. Ji skiriama miesto 500 metų jubiliejui.

Parodos atidarymo proga išleistas spalvingas lankstinukas, kuriame pristatoma 14 klubo narių.

Dailininkai.

Pienininkams

Juozas Petronis

Lietuvos žemės ūkio rūmų Rokiškio padalinys ir rajono Žemės ūkio skyrius vasario 24 d. 10 val. į Rokiškio savivaldybės salę sukvies ūkininkus, gaminančius ir parduodančius pieną. Paskaitą apie fermų rekonstravimą ir naujas pienininkystės technologijas skaitys LZŪR direktorius Romas Kaunas.

LOGOANAGRAMA

M	A	N	A	+	P	O	R	A											
R	E	D	A	+	T	I	K	S											
V	E	R	A	+	K	A	L	Ė											
R	A	M	A	+	Š	A	L	S											
S	U	K	S	+	B	A	R	A											
P	L	I	S	+	V	A	G	A											
M	Y	K	S	+	B	A	R	A											
P	A	P	T	+	R	A	S	I											
D	U	R	S	+	L	Ū	P	A											
R	A	V	I	+	K	E	L	S											
Š	I	T	I	+	V	E	N	A											
N	Y	K	S	+	T	U	R	I											
P	U	T	A	+	S	U	N	K											
G	I	N	A	+	S	A	L	S											
A	L	U	S	+	K	A	I	P											
S	A	T	I	+	P	L	A	K											
M	I	K	A	+	S	E	K	S											

Iš kairėje lentelės dalyje užrašytų dviejų žodžių raidžių (truputį jas perstatę) kiekvienoje eilutėje sudarykite po vieną aštuoniaraidį žodį.

Kad būtų lengviau, pateikiami klausimai (ne eilės tvarka).

Skaidrūs vandeniniai dažai. Didžiausias akmuo Lietuvoje. Atskira buto patalpa. Aukščiausias karinis laipsnis, kai kurių valstybių kariuomenėse. Meksikos sostinė. Vištos mėsa. Vietovės reginys, paprastai atsi-

veriantis iš aukštumos. Supjaustyto ir perskelto medžio gabalas mal-koms. Plūdė, rodanti plaukiantiems laivams kelią. Skulptūros, lipdybos menas. Komercinis pasitikėjimas – prekių ar pinigų skolinimas už palūkanas. Garso ar šviesos ženklas kokioms nors žinioms perduoti. Plunksnų pridėtas impilas galvai padėti atsigulus. Balandis. Tetervinų šeimos paukštis. Sporinis augalas dideliais lapais. Miško gyventojas (opšrus).

Sudarė Nida Pranskūnaitė

KRYŽIAŽODŽIO, SPAUSDINTO 13 – ME NUMERYJE, ATSAKYMAI:

1. Akras 2. Kantas 3. Trumpa 4. Tamsa 5. Taksas 6. Arkada 7. Zlotas 8. Antika 9. Faktas 10. Antonimas 11. Boras 12. Alijošius 13. Ataka 14. Tragizmas 15 (vertikaliai). Estetas 15 (horizontaliai). Eskizas 16. Skruzdė 17. Balius 18. Krapas 19. Koketė 20. Už-

upis 21. Baladė 22. Karšis 23. Angina 24. Manila 25. Domino 26. Spirale 27. Paksas 28. Latvis 29. Gausa 30. Atėnė 31 (vertikaliai). Oslas 31 (horizontaliai). Osmis. 32. Taksistas 33. Lankas 34. Citata.

Anekdotai

Pusryčiaujant žmona sako savo vyrui: "Pažvelk, Haincai, kaimynas bučiuoja savo žmoną visuomet, kai tik su ja atsisveikina. Tu taip niekada nedarai". – "Kodėl aš turėčiau ją bučiuoti? Aš gi jos nepažįstu".

Višta ateina į valgyklą ir sako: "Prašau, duokite man indelį kiaušiniui, šaukštelį ir truputį druskos. Visu kitu aš pati pasirūpinsiu".

"Panele, jūs kilusi iš Flensburgo?" – "Ne aš kilusi iš Gdansko, tačiau Flensburge lankiau mokyklą". – "Po velnių, na ir ilgą kelią reikėjo jums vaikščioti į mokyklą".

"Ar girdėjai, beždžionės gali šaukti taip pat, kaip ir žmonės". – "Ne, negirdėjau, šuktelk".

– Ar gali įsivaizduoti, – pasakoja Tomas, – vakar aš girtutėlį Miulerį parvedžiau namo ir paguldžiau į lovą taip, kad jo žmona nieko nepastebėjo.

– Nuostabu, – giria jį draugai.
– Tai, kad nelabai, šiandien aš sužinojau, kad tai buvo visai ne Miuleris.

Šefas: "Jūs pradžioje gautumėte 2000 markių atlyginimą. Tačiau po metų jis jau siektų 3300 markių". – "Gera, tuomet aš ateisiu pas jus po metų".

Atlikdamas techninę apžiūrą, meistras atkreipia automobilio savininkės dėmesį, kad automobilis neturi valytuvų. "Aš juos specialiai nuėmiau", – paaiškina ramiai jauna dama. – "Policininkai už jų kaišiodavo visokius raštelius".

Du policininkai su tarnybiniu automobiliu atsitrenkia į medį. Vienas jų patenkin-tas sako: "Klausyk, pirmą kartą taip greitai esame avarijos vietoje".

Pėstysis skundžiasi: "Jūsų sūnus metė į mane akmenį". – "Na ir ką? Pataikė?" – "Ne". – "Vadinasi, tai buvo ne mano sūnus".

"Jochenai, kaip tu pasiekei, kad tavo žmona su tokiu užsidegimu pjautų žolę?" – "Man pavyko ją įtikinti, kad pjaunant žolę standėja krūtys".

Antrą valandą nakties veterinaro bute suskamba telefonas:

– Alio, veterinaras?
– Taip! Kas nors skubaus?
– Žinoma! Čia ant stogo katinas su kate mylisi ir siaubingai kniaukia – neįmanoma miegoti!
– Pakvieskite katina prie telefono!
– Jūs manote, dėl to jis nustos mylėtis?
– Aš juk nustojau!

Jaunuolis įsidarbino įmonės kontoroje, bet po savaitės jį atleido. Tėvas klausia sūnaus, kodėl taip įvyko.

– Matai, tėtė, šefas man ėmė pavydėti. O tu žinai, koks jis: rankos kišenėje, ir vaikšto po kambarius, žiūri, kaip kiti dirba.
– Tai kodėl jis tau pavydėjo?
– Visi kontoroje ėmė manyti, kad aš šefas.

Anksčiau žmona naktį nubusdavo nuo mažiausio šiugždesio ir žadindavo mane. Jai rodėsi, kad į butą įlindo vagys.
– Reikėjo jai paaiškinti, kad vagys stengiasi dirbti negirdimai.
– Aiškinau. Dabar ji mane žadina, jeigu bute tylu.

– Kaip jūs sutariate su žmona?
– Puikiai! Iš pat pradžių mudu susitarėm: visus svarbius klausimus spręsiu aš, o paprastesnius – žmona. Tiesa, iki šiol mums dar neiškilo svarbių klausimų.

PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:
Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail: pragiedruliai@post.omnitel.net

Leidėjas UAB
"Rokiškio pragiedruliai"
Indeksas 424
2 spaudos lankai.
Laikraštis leidžiamas
trečiadieniais ir
penktadieniais
Tiražas 6025 egz.

Redaktorius
Vygandas Pranskūnas
Redaktoriaus pavaduotoja
Rasa Čižauskienė Tel. 51354
Korespondentas
Stanislovas Varneckas Tel. 51354
Buhalterė
Antanina Šapranauskienė Tel. 51354
Leidybos centras:
Jolita Kaškevičienė,
Giedrius Šimėnas Tel. 51354

Rankraščiai negražinami
Redakcija už reklamos ir
skelbimų turinį neatsako
Skelbimai ir prenumerata
redakcijoje priimami darbo
dienomis

Prenumeratos kaina:
1 mėn. - 6 Lt;
3 mėn. - 18 Lt;
6 mėn. - 36 Lt.

PĖSTIEJI - lyg Indijos šventosios karvės...

Atkelta iš 1 psl.

tačiau pėstieji, perlipę apsaugos tvorelę, vis tiek eina ne per jas, o tarp jų. Tuo tarpu geriausias žmogaus draugas - šuo - dažnai būna daug protingesnis už patį savo šeimininką - jis per gatvę bidžena pagal visas taisykles...

R.Šlikas sakė, kad žmonės, pažeidę kelių eismo taisykles, išsivedžia ir pyksta, kai paklausi jų pavardės arba kai imi aiškinti, kad jie elgėsi ne taip, kaip derėtų. Inspektorius nemelavo - Rokiškio gatvėse pasakytų žodžių teisingumu ne kartą įsitikinome. Pėstieji netgi bandė įtikinti, jog jie ėjo degant žaliajam šviesoforui, jog niekam nieko blogo nepadare. Ne vienas su pareigūnais tiesiog nesileido į šnekas, reikė pretenzijas, kad prie jų kabinėjamasi be reikalo. "Verčiau gaudytumėt žulikus", - sakė rokiškėnai.

Anot inspektoriaus R.Šliko, keista, kai vairuotojai, išlipę iš savo automobilių ir tapę pėsčiais, pamiršta visas taisykles ir elgiasi taip, lyg vaikščiotų po pievą. Komisaras inspektorius Valentinas Maračinskas įsitikinęs, jog kai kurie pėstieji taisykles išmano visai neblogai: jie žino, kad, įžengus į perėją, vairuotojas

turi praleisti. Tačiau žmonės neįvertina žiemos sąlygų. Gatvės slidžios, todėl prieš staidę pasirodžiusią kliūtį ne kiekvieną kartą vairuotojui pavyksta transporto priemonę sustabdyti. Pagal taisykles, aišku, kaltas lieka vairuotojas, tačiau žvelgiant kitu aspektu, visa atsakomybė turėtų tekti pėsčiajam. R.Šlikas pastebėjo, kad neretai pėstieji elgiasi lyg šventosios Indijos karvės - daro, ką nori: sustoję vidury gatvės šnekasi, priklaupę ant pėsčiųjų perėjos, rišasi batraištį...

Po nelaimės autobusų sustojimo aikštelėje (apie ją rašėme), buldozeriai, anot R.Šliko, dirbo "visu pajėgumu". Aikštelės buvo nugramdytos nuo sniego, o prieš tai tose vietose situacija buvo nepavydėtina. Vadinas, kad atliktume tai, kas priklauso, turi kažkas atsitikti.

Akcija "Pėstysis" kitą pirmadienį baig-

Šis Maumedžių gatvės gyventojas sakė nepastebėjęs degančio raudono šviesoforo.

sis. Vargu, ar ji davė apčiuopiamos naudos. Žmonių įpročius pakeisti ne taip paprasta. Tam reikia ne vienos ar kelių akcijų, bet nuolatinio eismo prižiūrėtojų darbo, taip pat, žinoma, ir eilinių piliečių geranoriško supratimo, kad vairuotojams pasukti į šalį ar sustabdyti transporto priemonę daug sudėtingiau nei sustoti pėsčiajam.

Autoriaus nuotraukos

Su kaimynais latviais šiomet dar susitiksime

Stasys Varneckas

Latvijos Respublikos Jekabpilio rajono kultūros dienos praskriejo, atminty palikdamos keletą malonių akimirų. Tai buvo prieš tris dešimtmečius prasidėjusio dviejų kaimyninių rajonų kultūrinių mainų tąsa.

Dienos prasidėjo Rokiškio viešojoje bibliotekoje. Čia atidaryta latviškos knygos paroda. Dar gerokai prieš oficialias kalbas, laukiant svarbių asmenų, Jekabpilio miesto bibliotekos darbuotoja Inga Grinberg pasakojo, kad Jekabpilis turi gražias literatūrines tradicijas. Jame gimė ir augo latvių literatūros klasikas poetas Janis Rainis, gyveno ir kūrė prozininkas Janis Jaunsudrabinis, kuris, beje, kelerius metus praleido ir mūsų rajone, Bajorų kaime.

Anot Ingos Grindberg, aktyviai reiškiasi ir dabartinė Jekabpilio literatūra karta. Li-

teratai buriasi prie dviejų rajono laikraščių - "Briva Dauguva" ir "Jekabpils Vestnesis".

Knygų ekspozicijos atidaryme kalbas pasakė Rokiškio rajono mero pavaduotojas Antanas Slesariūnas ir Jekabpilio rajono valdybos vykdomasis direktorius Janis Subatinš. Beje, J.Subatinš neblogai moka lietuvių kalbą. A.Slesariūnas kalbėjo lietuviškai, o į rusų kalbą vertė rajono kultūros tarnybos vadovas Petras Blaževičius.

Svečiai ir šeimininkai vaišinosi sausu vynu ir vaisiais.

☒ ☒ ☒

Tą pačią dieną Rokiškio krašto muziejuje atidaryta taikomosios dailės ir vaikų piešinių paroda. Grafų menėje koncertavo Jekabpilio senosios muzikos ansamblis.

☒ ☒ ☒

Vasario 16-oji nepradžiugino geru oru. Tačiau, įveikę pūgą, užpustytus kelius, o muitininkams pareiškę, kad jų kontraban-

da yra tik daina, muzika ir smagus šokis, į Rokiškį atvažiavo apie 80 Jekabpilio rajono saviveiklininkų.

Prieš koncertą į susirinkusius kreipėsi Rokiškio rajono meras Almantas Bla-

Nukelta į 3 psl.

Jekabpilio rajono kultūros tarnybos vadovė Liudmila Berzinė ir vykdomasis direktorius Janis Subatinš kalbėjo apie literatūros draugystę.

Su kaimynais latviais šiomet dar susitiksime

Atkelta iš 2 psl.

žys, pasveikines su svarbiausia šalies valstybine švente – Lietuvos atkūrimo 81 – osiomis metinėmis. Geriausias linkėjimus rokiškėnams perdavė Jekabpilio rajono tarybos pirmininkas Janis Raščevskis.

Jekabpilio saviveiklininkų koncertas buvo trumpas, bet nuotaikingas, plojimai į sceną buvo kviečiami Krustpilio kultūros namų šokėjai, kapela, padainavusi ir dvi lietuvių liaudies dainas. Tačiau salėje dar galėjo tilpti per pusantro šimto rokiškėnų. Abejingumas, užsi-sklandimas savyje, matyt, iš tiesų yra Rokiškio miestelėnų būdo bruožas.

Jekabpilio rajono kultūros dienos Rokiškyje baigėsi. Su kaimynais latviais šiais metais pasimatysime dar kartą: jie pakviesti į Rokiškio 500 – ujų metinių minėjimą.

Autoriaus nuotraukos

"Lietuvių ir latvių taikomoji dailė turi daug bendrų bruožų", - Krašto muziejuje aiškino menotyrininkė Inga.

Balta Algimantos Raugienės varna karktelėjo Teatro rūmuose

Stasys Varneckas

Kiekviename žmoguje tupi varna ir karksi. Net ir tada, kai jos snape geras gabalas sūrio, kai atsiranda lapė, kuri priverčia juodąją varnelę parodyti savo balsą.

Įvairiai karksi žmoguje tupinčios var-

nos. Vienos garsiai skundžiasi, kad nebėra sūrio, kad šalta, kad net mėšlynuose nebeliko nieko neprivatizuoto. Tokių varnų absoliuti dauguma. Tačiau kartais pasitaiko varnelių, kurios, pamiršusios kasdienines bėdas, karkteli visai kitaip. Tokios varnos vadinamos baltomis.

Balta varna jau seniai įsikūrė kriau-nietėje Algimantoje Raugienėje. Ir karksi ji ne taip, kaip jos juodosios seserys – nauju eilėraščiu, ekspozicija Kriaunų muziejuje... O štai paskutinis karktelėjimas – personalinė tapybos paroda, prieš savaitę atidaryta Rokiškio savivaldybės teatro rūmuose. Algimanta ją ir pavadino "Mano varnos daina".

Parodoje eksponuojama apie trys dešimtys Algimantos paveikslų. Didelę dalį sudaro šviežių spalvų noturmortai su įvairiomis gėlėmis, atspindinčiomis dailininkės nuotaiką, jausmą. Kituose paveiksluose galima pamatyti rokiškėnui pažįstamą peizažą, architektūros detale ar savaip suprastą kompoziciją.

Parodos atidaryme dalyvavo Teatro rūmų etnografinis ansamblis "Saulala", pažymintis bene trisdešimt antrąjį savo gimtadienį. Dailininkę sveikino ir kūrybinės sėkmės linkėjo draugai, buvę bendradarbiai, rajono vadovai.

Autoriaus nuotrauka

Algimanta Raugienė.

SUGRIEŽTINTA TVARKA

Vygandas Pranskūnas

Vyriausybė sugriežtino akcizais apmokestintų gaminių gabenimo ir laikymo tvarką. Dabar draudžiama gabenti ir laikyti nepaženklintus ar paženklintus seno pavyzdžio banderolėmis alkoholinius gėrimus bei tabako gaminius, naftos produktus, neturint jų teisėtą įsigijimą įrodančių dokumentų.

Fiziniais asmenimis jiems nuosavybės teise priklausančiose ar nuomojamosiose patalpose draudžiama laikyti iš užsienio įvežtus nustatytos pavyzdžio banderolėmis ne-

paženklintus alkoholinius gėrimus, jei jų daugiau nei 20 litrų vyno, 10 litrų kitų alkoholinių gėrimų (išskyrus alų) ir 100 pakelių tabako gaminių. Didėsni kiekį galima laikyti, jeigu turima ne daugiau kaip po du vienetus vienos gėrimų rūšies ir ne daugiau kaip 10 pakelių vieno pavadinimo cigarečių.

Fiziniai asmenys, gabenantys daugiau kaip 40 litrų ar papildomose talpose laikantys daugiau kaip 200 litrų naftos produktų (benzino, dyzelinio kuro, žibalo, krosnių kuro ir visų rūšių tepalų), privalės turėti jų įsigijimą patvirtinančius dokumentus.

Konkursai miško bičiuliams

Lietuvos miškininkų sąjungos Jaunųjų miško bičiulių sambūrio remimo taryba organizuoja piešinio - plakato ir laiško - kreipimosi į miškų lankytojus konkursus "Saugokime miškus - visų mūsų turtą". Konkursuose gali dalyvauti bendrojo lavinimo mokyklų, vaikų globos namų, jaunimo mokyklų, moksleivių namų, aukštesniųjų mokyklų ir kt. moksleiviai.

Piešinys - plakatas pateikiamas spalvotas, ant A4 formato vatmano. Atlikimo technika neribojama. Piešinys gali būti su devizu, tekstu arba be jų. Laiško - kreipimosi literatūrinė forma neribojama. Tekstas - ne ilgesnis kaip 80 žodžių arba 3 ketureiliai posmeliai. Autorių vardai, pavardės, mokymosi įstaigos pavadinimas, klasė, kursas, adresas nurodomi piešinio antroje pusėje ar

priede prie teksto.

Plakatus ir kreipimusi reikia siųsti iki š.m. kovo 1 d. adresu: Konkursoi "Saugokime miškus", Miškų ir saugomų teritorijų departamentas, A.Juozapavičiaus g. 9, 2600 Vilnius. Tel. pasiteirauti 8 - 22 727813.

Geriausių darbų autorių laukia diplomai ir dovanos. Atskirai bus vertinami I - IV ir V - XII klasių moksleivių darbai.

Policininkai kontroliuos vieni kitus

Vygandas Pranskūnas

Policijos komisariate įvyko spaudos konferencija, kurioje žurnalistai buvo supažindinti su sausio mėnesio kriminogene-
nine situacija. Pareigūnai taip pat kalbėjo apie savo rūpesčius bei problemas.

Nusikaltimų padaugėjo

Komisaras Stasys Meliūnas sakė, kad, palyginti su praėjusių metų tuo pa-
čiu laikotarpiu, nusikaltimų registruota daug daugiau: šiemet 66, pernai - 34. Tie-
sa, jų ir išaiškinta šiek tiek daugiau: šie-
met 54,1 proc., pernai - 48,6 proc. Regis-
truoti 53 (1998 m. - 25) kriminaliniai nusi-
kaltimai. Nuo 24 iki 41 padaugėjo vagys-
čių, kurios, beje, sudaro 77,4 proc. visų
nusikaltimų. Kelis kartus daugiau nusi-
kaltimų padarė nepilnamečiai, teisti, ne-
blaivūs asmenys, padaugėjo chuliganiz-
mo atvejų. Pernykštį sausį nebuvo pa-
vogtas nė vienas automobilis, šiemet -
jau trys. Tik sunkių nusikaltimų skaičius
nepasikeitė - po 13. Kriminogeniniu at-
žvilgiu pavojingiausias Rokiškio miestas.
Čia šiemet padaryti 29 nusikaltimai. Ro-
kiškio kaimiškojoje ir Obelių seniūnijose
- po 8, Juodupės - 5, Panemunėlio - 3.

Komisaras papasakojo apie policijos
ir pasieniečių atliktą operaciją "Vartai",
kurios metu sulaikytas 1800 litrų alkoh-
lio kontrabandos krovynys (apie tai pla-
čiau rašėme praėjusiame numeryje).

Nubausti pilstuko pardavėjai

Savivaldybių policijos komisaras ins-
pektorius Povilas Domža sakė, kad per
mėnesį surašyta 140 administracinių teis-
sės pažeidimų protokolų, iš jų 97 - iems
neblaiviams asmenims, 7 - iems - už nedi-
delį chuliganizmą, 6 - iems - už smulkų

"Bausim ir pilstukininkus, ir tuos
pareigūnus, kurie jų "nemato", - sakė
P.Domža.

grobstymą. Už nelegalią prekybą alkoh-
liniais gėrimais nubausti trys piliečiai: ka-
voliškietė Genovaitė Visockienė - 2000,
pandėlietis Ričardas Kubilius - 700, rokiš-
kietis Valdemaras Vaštaka - 500 Lt. Pilstu-
ko neseniai rasta dar dešimtyje vietų, jų
laikytojai, atlikus produktų ekspertizę Pa-
nevėžyje, tikriausiai taip pat neišvengs so-
lidžių baudų. Anot P.Domžos, gyventojai
neturėtų būti abejingi tokių prekeivių at-
žvilgiu. Vieni pareigūnai visų pilstuko par-
davinėtojų nesugaudys. Šiuo metu teisė-
varkos institucijos imasi gana griežtų prie-
monių prieš alkoholinių gėrimų ir kitų pre-
kių, kurioms padidintas akcizas, nelegalią
prekybą. Sugriežtinta ir pareigūnų atsako-
mybė. Jei kažkurios seniūnijos apylinkės
inspektorius, turėdamas informaciją apie
prekeivį alkoholiu, nesugebės jo demas-
kuoti ir nubausti, o tai padarys kitas parei-
gūnas, bus atliekamas tarnybinis patikri-
nimas, ir inspektoriaus, nesiėmusio reikia-
mų priemonių, darbas susilaiks atitinka-
mo įvertinimo. Kiekvieną mėnesį pareigū-
nai rengs ataskaitas, iš kurių bus matyti,
kas padaryta kovojant su kontrabanda.

P.Domža informavo, kad sausį blaivyk-
loje pabuvojo 90 piliečių, iš jų 4 moterys.
68 neblaivūs asmenys pristatyti iš viešų
vietų, 21 - iš butų. Sausį vienas girtuoklis
išsiųstas į Socialinės psichologinės rea-
bilitacijos įstaigą.

Areštuotąjį aplankyti leis tik teisėjas

Viešosios policijos komisaras inspek-
torius Valentinas Maračinskas pranešė,
jog nuo šių metų pradžios galioja nauji
areštinės veiklos nuostatai. Tiems, kurie
nuteisti administracinio arešto, artimieji
maistą galės perduoti tik pagal teisėjo raš-
tišką sutikimą. Ta pati tvarka ir dėl pasima-
tymų. Anksčiau šiuos reikalus spręsdavo
komisaras, dabar areštuotojo artimiesiems
teks kreiptis į teisimą. Beje, bus leidžiama
perduoti siuntinį tik iki 10 kilogramų. Pasi-
matyti su artimaisiais leidžiama kaip ir anks-
čiau - kas 10 dienų. Jei prieš kurį laiką tik
teisiamieji ir nuteistieji areštinės kamero-
se galėjo turėti portatyvinius televizorius
ar radijo imtuvus, tai nuo šiol tokia privile-
gija suteikta ir suimtiesiems.

V.Maračinskas sakė, kad šiuo metu
areštinė dažoma. Nebeliks niūrių spalvų,
bus daugiau šviesos. Pagerės pareigūnų
darbo sąlygos.

Išieškoti baudą - sudėtingas reikalas

Metų pradžioje registruotos 44 auto-
avarijos, iš jų 6 įskaitinės. Sužeisti 9 žmo-
nės. Pareigūnai išaiškino 212 eismo taisyk-
lių pažeidėjų. Pasak Kelių policijos inspek-

toriaus Rimgaudo Šliko, daugiausia avarijų
įvyko dėl slidžių kelių. Inspektorius
pareiškė priekaištų Rokiškio miesto tvar-
kytojams, kuriuos būtų galima pavadinti
darkytojais. Mat vėl rudenį išrausę gat-
ves, dabar, matyt, jubiliejui besirengian-
tieji laukia pavasario, kai vėl galės tęsti
darbus. Tuo tarpu vairuotojai patiria
daug nepatogumų, duobėtose gatvėse
laužomi automobiliai.

R.Šlikas paminėjo opią baudų išieš-
kojimo problemą. Jo nuomone, antstoliai
lengva ranka braukia kelių policininkų pa-
skirtas pinigines baudas ir jas keičia ad-

R.Šlikas (dešinėje) aiškino, kad nie-
kam nenaudinga, kai pinigine bauda nu-
baustas vairuotojas areštinėje valgo
"valdišką" maistą. V.Maračinskas jam
pritare.

ministraciniu areštu. Būna, kad tik 50 Lt
nubaudus vairuotoją, šis pareiškia, jog
automobiliu naudojasi pagal panaudos
sutartį, jokio turto neturi... ir ramus lau-
kia, kada ateis eilė jam atlikti teismo pa-
skirtą bausmę - "atsėdėti" paras. Anot
inspektoriaus, eismo tvarkdariai iš ant-
stolių gauna raštus, kuriuose siūloma na-
tūra savo žinion pasiimti nubaustųjų na-
mus, sodybas, jas parduoti ir šitaip atsi-
imti baudą. "Mes, aišku, to turto neimam",
sakė R.Šlikas. - Kartą bandėm parduoti au-
tomobilį "Corsa". Nežinau, kiek įvyko var-
žytynių, tačiau mašinos niekas nenupir-
ko. Antstoliai liepė ją gražinti savinin-
kui, kuris iki šiol nei baudos sumokėjo,
nei areštinėje pabuvojo".

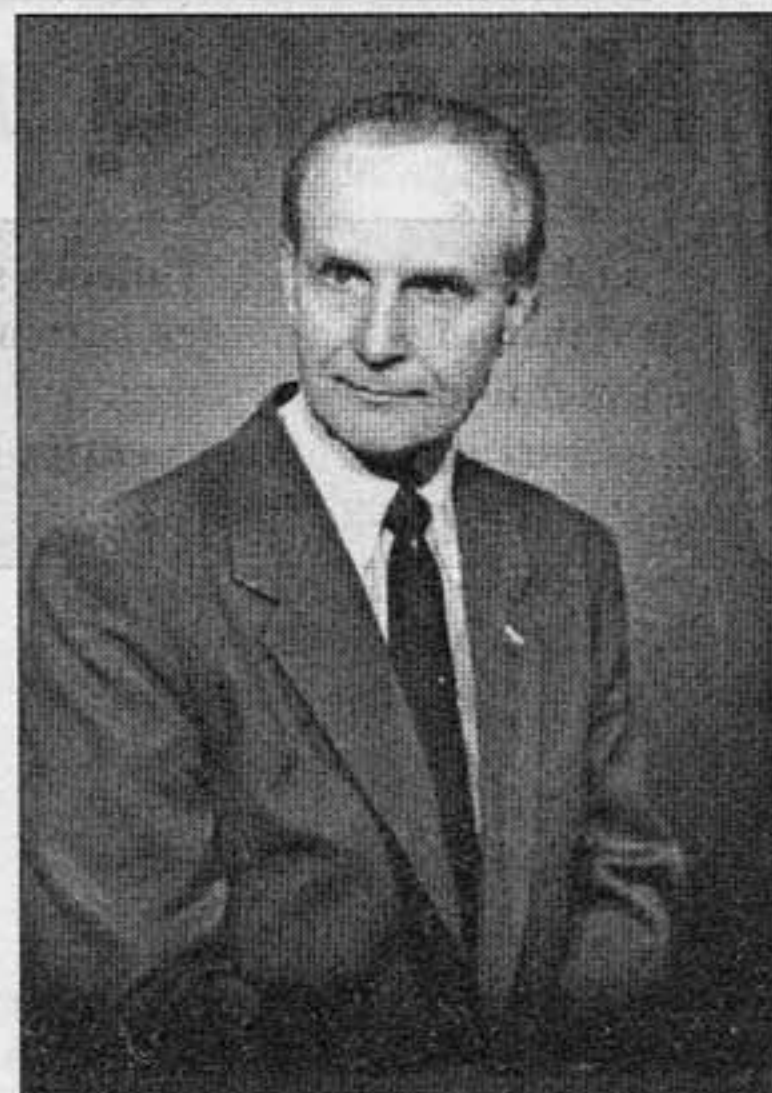
Kurioziškiausia situacija inspektorius
pavadino tą, kai prieš kelerius metus vie-
nas vairuotojas buvo nubaustas 500 ta-
lonų, o neseniai kelių policininkai iš ant-
stolių gavo raštą, kad iš pažeidėjo išieš-
koti penkių litų nėra galimybės, nes šis
miręs...

Autoriaus nuotraukos

Žmonės – savaip įdomūs

"PRAGIEDRULIŲ" SVEČIAS – KRAŠTIEČIŲ TAUTODAILININKAS, KRAŠTOTYRININKAS, KAUNO SĖLIŲ BENDRIJOS PIRMININKAS LEONAS ERNESTAS JUOZONIS.

Leonas Ernestas Juozonis gimė 1922 m. Rokiškio apskrityje, Pandėlio valsčiuje, Genišio vienkiemyje. 1940 m. baigė Rokiškio gimnaziją. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete architektūrą. L.E. Juozonis sukūrė apie 60 bronzinių bareljefų, nutapė nemažai Lietuvos rašytojų portretų, išleido knygėlę "Įžymių žmonių gimtinės", spaudoje paskelbė daugiau kaip 220 draugiškų šaržų. 1990 m. jam suteiktas Garbės kraštotyrininko vardas, 1991 m. tapo poeto Aisčio premijos laureatu.

- 1992 m. birželio 6 d. Algirdo Svidinsko iniciatyva Rokiškyje buvo įkurta Sėlių kultūros bendrija, kurios veikla jau prigeso. 1993 m. sausio 23 d. Kaune Jūs kartu su bendraminčiais įkūrėte Sėlių kultūros bendrijos Kauno filialą. Ar dar nutrūko jo veikla?

- Kauno Sėlių klubas šauniai atšventė 6 metų veiklos sukaktį. Jau ketvirtį metų gyvuoja šio klubo Sėlių dainos ansamblis (vad. Vanda Grubliauskienė). Į klubą susirenka apie 100 žmonių. Ši bendrija jungia iš Sėlių krašto kilusius kauniečius.

- Buvę rokiškėnai yra susibūrę į kraštiečių klubą ne tik Vilniuje, bet ir Kaune. Papasakokite apie šį klubą.

- Kauno rokiškėnų klubas dar jaunas, tačiau vadovaujant energingam docentui Jonui Čepuliui, jau turi kuo pasidžiaugti. Kraštiečių klubo nariai kartu su Sėlių klubu renkasi kiekvieno mėnesio paskutinį šeštadienį 13 val. Vytauto prospekte 44 numeriu pažymėtame name. Esame ir šį tą nuveikę.

Notigalės miške, kur 1946 m. gruodžio 12 d. žuvo 12 partizanų, atstatėme jų bunkerį. Laičių kapinėse ant žuvusių partizanų motinos kapo pastatėme ažuolinį paminklą. Netoli Panemunėlio 1945 m. sausio 9 d. žuvo du partizanai abiturientai iš Vilniaus. Tai ministro Juozo Tūbelio tėvo, fundavusio Panemunėlio bažnyčios statybą, anūkas bei keliautojo Mato Šalčiaus sūnėnas Algimantas Šalčius ir jo draugas Kazys Kardzis. Nelengva buvo surasti

jų kapus Meldaikų dvaro kapinaitėse, nes šie buvo palaidoti slapta. Panemunėlio seniūnija ten pastatė kryžių.

Stramylių kaime Jakštų šeimoje gimė 8 sūnūs ir 2 dukros. Vyriausias sūnus majoras Petras daug nusipelnė Lietuvai. Šilutėje jo vardu pavadinta gatvė. Petro brolis Vytautas žuvo partizanaudamas. Jiems atminti darome memorialinę lentą, kuri bus prikalta jų gimtojoje sodyboje.

1947 metų sausio 5 d. Stukonių kaime Leonavičių sodyboje sužeisti mirė 3 partizanai, o po dviejų dienų mirė ir sužeista Veronika Leonaitė. Emilija Leonaitė 7 metams buvo ištremta į lagerį. Stukonių kapinėse ant jų kapo iki šiol nėra jokio ženklo. Kupiškėje gavome ažuolą, iš kurio jų giminaitis daro kryžių.

- Kokių turėtumėte pasiūlymų, pasitinkant Rokiškio 500 metų jubiliejų?

- Manau, J. Tumo – Vaižganto vidurinės mokyklos mokytojai ir mokiniai žino, kiek jos auklėtinių kovojo ar žuvo per 1941 m. birželio 22 d. sukilimą generolo Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje (juk į ją stėjo ištisos klasės) bei savi saugos daliniuose, kiek buvo priverstų pasitraukti į užsienį.

Šios mokyklos muziejuje pasigendaime kartu su mumis šią mokyklą lankiusių ir dėl Lietuvos laisvės žuvusių bei lagerius ir tremtį pergyvenusius kolegų sąrašo. Vien mano žiniomis žuvusių vaižgantiečių – 7, kalintų – 22, 55 ištremti. Lageryje žuvo mokyklos direktorius Mečislovas Kviklys, ilgametis

geografijos mokytojas, Rokiškio kraštotyros muziejaus įsteigėjas Petras Bliūdžius, o jo žmona Akvilė ir penkiolikmetė dukra poetė Petrutė mirė tremtyje.

Turime auklėti jaunąją kartą patriotiškai, parodyti jiems vyresniosios kartos heroizmą ir pasiaukojimą Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės labui.

Kauno rokiškėnų klubas pasirengęs padėti Rokiškiui, ypač šiais, jubiliejiniais metais. Lauksime pasiūlymų, pagėdavimų iš Rokiškio rajono savivaldybės, miesto valdžios atstovų, kultūros, švietimo įstaigų vadovų.

- Stebina Jūsų pomėgių, kūrybos įvairiapusiškumas, platus diapozonas. Jūs septyniuose šalies laikraščiuose paskelbėte per 230 pieštų draugiškų šaržų, kai kurios bibliotekos juos eksponavo parodose. Kaip gimsta draugiški šaržai?

- Draugiškas šaržas – tai komplimentinis portretas, todėl svarbu, kad šaržas netaptų karikatūra. Esu nupiešęs per 470 šaržų. Bepiešiant žmones, pastebiu, kaip greit jie keičiasi, sensta, kad nėra nei gražių, nei negražių žmonių, tik savaip įdomūs.

- Iš kur semiatės jėgų, įkvėpimo? Kas Jus paskatino kūrybai?

- Nors metai bėga ir plaukai pasidengė šerkšnu, širdimi esu jaunas, jaučiu nostalgiją tėviškei, savo krašto žmonėms. Todėl ir noriu jiems atiduoti dalelę savęs, ką nors gera po savęs palikti.

- Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi Salvinija Kalpokaitė

Našlių pensijos

Nuo 1995 metų sausio 1 dienos skiriamos našlių ir našlaičių pensijos tapo reikšminga socialinės paramos dalimi šimtams tūkstančių Lietuvos gyventojų.

Kas turi įtakos našlių pensijų skyrimui, jų dydžiui, kokie pasikeitimai įvyko per 1998 metus?

Anatolijus Lapinskas

"Sodros" ryšių su visuomene vyr. specialistas

Atskaitos data – 1995 metų sausio 1 – oji

1994 metų liepos 18 dieną priimto ir nuo 1995 – ujų sausio 1 d. įsigaliojusio Valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo 45 straipsnyje buvo sakoma: "Našlių ir našlaičių pensijos (...) skiriamos tik už asmenis, mirusius po šio įstatymo įsigaliojimo".

Jos, įstatymo autorių nuomone, buvo "suprojektuotos ateičiai", t.y. atskaitos data pasirinkta 1995 m. sausio 1 d. Tokį modelį nulėmė socialinio draudimo biudžeto galimybės bei demografiniai apskaičiavimai.

Dar viena priežastis nustatyti pensijų skyrimo ribą nuo 1995 metų buvo ta, kad norint skirti našlių pensiją už sutuoktinius, mirusius iki minėtų metų, būtų reikėję "prikelti" mirusį žmogų, aiškintis, ar jis atitinka naujojo įstatymo reikalavimus. Kadangi to negalima padaryti, našliams, praradusiems sutuoktinius iki 1995 metų, buvo nuspręsta palikti ankstesnę maitintojo netekimo pensiją, kartu su senatvės ar invalidumo pensija, tuo tarpu maitintojo netekimo pensija kartu su senatvės ar invalidumo pensija nemokama.

1997 metų balandžio 22 dieną priimta me Valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatyme, įsigaliojusiame nuo 1997 m. liepos 1 d., numatyta skirti našlių pensijas ir už iki 1995 m. sausio 1 d. mirusius sutuoktinius.

Našlės pensija yra dalis sutuoktinio pensijos

Pagal 1994 07 18 priimtą Pensijų įstatymą nuo 1995 m. sausio 1 d. našlių ir našlaičių pensija apskaičiuojama kaip II grupės invalidumo pensija, kuriai teisę mirties dieną būtų įgijęs mirusysis, jeigu būtų tapęs invalidu. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlių pensiją, buvo skiriama 50 proc. mirusiajam skirtos II grupės invalidumo pensijos, arba tokia pati dalis

mirusiojo gautos senatvės ar invalidumo pensijos. Našlaičiui priklausė 25 proc. apskaičiuotos pensijos dydžio, jei teisę ją gauti turėdavo vienas vaikas. Jei būdavo daugiau vaikų, kiekvienam tekdavo po lygiai, bet ne daugiau kaip 50 proc. viso pensijos dydžio. Jei nebūdavo asmenų, turinčių teisę gauti našlių pensiją, kiekvienam našlaičiui būdavo skiriama po 25 proc. apskaičiuotos pensijos, bet ne daugiau 100 proc. šios pensijos dydžio.

1997 04 22 priimtas įstatymas įnešė reikšmingų pataisų. Nuo 1997 m. liepos 1 d. pagrindinis našlių ir našlaičių pensijos dydis paliktas tas pats – skiriama II grupės invalidumo pensija (arba gautoji senatvės ar invalidumo pensija). Tačiau radosi kitos proporcijos. Našlių pensija sudarė 20 (o ne 50 proc.) apskaičiuotos pensijos dydžio. Našlaičių dalis liko ta pati – daugiausia 50 proc., taigi bendra našlės ir, pavyzdžiui, dviejų našlaičių pensija sudarė 70 proc. viso pensijos dydžio.

Atskirai išskirtos našlių pensijos už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinį. Šios pensijos sudaro 25 proc. valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Tokiu būdu susidarė trys našlės pensijos dydžiai:

1. 25 proc. bazinės pensijos dydžio, jei sutuoktinis mirė iki 1995 01 01;
2. 50 proc. buvusiam sutuoktiniui mokėtos arba pagal mirusiojo darbo stažą ir atlyginimą apskaičiuotos II grupės invalidumo pensijos, jei sutuoktinis mirė nuo 1995 01 01 iki 1997 06 30;
3. 20 proc. analogiškos sumos, jeigu sutuoktinis mirė vėliau.

Socialiai būtų neteisinga laikyti tokios nelygybės, todėl buvo numatytas visų pensijų išlyginamasis mechanizmas. Nuo 1995 m. iki 1997 m. birželio paskirtos pensijos (50 proc. viso pensijos dydžio) yra išaldytos ir bus pradėtos didinti tik po to, kai nuo 1997 m. liepos pradėtos skirti pensijos (20 proc. viso pensijos dydžio), kurios bus nuolat didinamos, ims viršyti 1997 m. birželio pensijos dydį. Kitaip tariant, mažesnės pensijos bus didinamos (indeksuojamos), kol pasieks didesniųjų lygį. Planuojama, kad tai įvyks po 3-4 metų.

Lygiai taip pat bus "auginamos" ir 25

proc. bazinės pensijos dydžio pensijos, nuo 1997 m. liepos mėn. skiriamos už sutuoktinius, mirusius iki 1995 metų. Jos padidės kiekvieną kartą, patvirtinus naują bazinės pensijos dydį.

Naujasis Pensijų įstatymo pakeitimas (1998 10 22) panaikino buvusią nevykusią proporciją našlių ir našlaičių pensijose. 1999 metais įsigaliojusiame įstatyme našlių pensija liko tokia pati – 20 proc. apskaičiuotos pensijos dydžio. Tačiau našlaičių pensijos dalis išaugo: kiekvienam skiriama po 25 proc., neviršijant 80 proc. (o ne buvusių 50 proc.) viso dydžio. Taigi bendra pensijos suma našlei, pavyzdžiui, su trimis vaikais, tapo beveik šimtaprocentinė. Daugiavaikėms našlaičių šeimoms tai reikšminga parama.

Teisė gauti našlių pensiją

Remiantis naujaisiais Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimais, našlių pensijos šiuo metu priklauso:

- našliui arba našlei, auginantiems mirusio asmens vaikus (įvaikius), taip pat slaugantiems namuose mirusio vaikus I grupės invalidus, tapusius invalidais iki 18 metų, jeigu jiems mokama našlaičių pensija;

- našliui arba našlei, kurie sulaukė pensijos amžiaus ar tapo invalidais tuo metu, kai augino mirusio asmens vaikus ar slaugė vaikus I grupės invalidus, jais tapusius iki 18 metų, jeigu šie vaikai tuo metu gavo ar turėjo teisę gauti našlaičių pensiją;

- našliui ar našlei, kurie sulaukė pensijos amžiaus ar tapo invalidais iki sutuoktinio mirties arba per 5 metus nuo sutuoktinio mirties. Neturėjusiems vaikų pensija skiriama tik tuo atveju, jei nuo santuokos įregistravimo iki sutuoktinio mirties praėjo ne mažiau kaip 5 metai;

Nukelta į 11 psl.